

Tilläggsbudget 1 för 2008

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 8 april 2008 att bereda övriga berörda utskott tillfälle att senast den 20 maj 2008 yttra sig över Tilläggsbudget 1 till statsbudgeten för 2008 (prop. 2007/08:99) och de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

I detta yttrande behandlar trafikutskottet propositionens yrkande 17 och yrkande 24 (delvis).

Vidare behandlas följande motionsförslag:

- Motion 2007/08:Fi14 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 2 och yrkande 3 (delvis)
- Motion 2007/08:Fi13 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis)
- Motion 2007/08:Fi12 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 1 (delvis) och yrkande 4.

Utskottets överväganden

Ändrad ram och ändrade anslag

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen på tilläggsbudget 1 för budgetåret 2008 dels godkänner ändrade ramar för utgiftsområden, dels anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med specifikationen i propositionen.

I fråga om utgiftsområde 22 Kommunikationer föreslår regeringen följande ändringar.

Anslagsnummer		Belopp enligt statsbudget 2008	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/ Ny anslagsnivå
	22 Kommunikationer	35 760 092	-5 000	35 755 092
36:1	Vägverket: Administration	1 005 895	-135 000	870 895
36:2	Väghållning och statsbidrag	17 700 663	275 000	17 975 663
36:4	Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	13 670 557	-120 000	13 550 557
37:3	Ersättning till Posten AB (publ) för grundläggande kassaservice m.m.	280 000	-25 000	255 000

Omfördelning mellan Vägverket och Banverket

I statsbudgeten för innevarande år finns på anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* ett ramanslag på 17 700 663 000 kr. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 275 miljoner kronor.

Vidare föreslås att anslaget 36:1 *Vägverket: Administration* minskas med 135 miljoner kronor och att anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* minskas med 120 miljoner kronor.

Enligt vad som anförs i propositionen avses nya regler om beslut och betalning av trängselskatt m.m. träda i kraft den 1 juli 2008. Bland annat ska expeditionsavgiften slopas och tilläggsavgiften höjas till 500 kr. Bruttointäkterna från trängselskatten blir därmed ca 40 miljoner kronor högre per år än vad som tidigare beräknats. Överskottet av trängselskatten ska användas till investeringar i vägnätet i Stockholmsregionen. Regeringen anser därför att anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* bör ökas med 20 miljoner kronor.

Det sägs vidare att regeringen i budgetpropositionen för år 2008 bl.a. föreslog att anslagsmedel skulle frigöras för drift och underhåll av vägar och för investeringar i nationell plan. För att fullfölja denna satsning föreslår regeringen att anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* ökas med 120 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* minskas med 120 miljoner kronor.

För att balansera uppkomna underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten ingår 135 miljoner kronor i anslaget 36:1 *Vägverket: Administration*. Medel som avser detta ändamål ska dock utbetalas från anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag*. Mot denna bakgrund föreslås att anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* ökas med 135 miljoner kronor och att anslaget 36:1 *Vägverket: Administration* minskas med 135 miljoner kronor.

Sammantaget bör därmed anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* ökas med 275 miljoner kronor.

Ersättning till Posten AB (publ). för grundläggande kassaservice m.m.

I statbudgeten för innevarande år finns på anslaget 37:3 *Ersättning till Posten AB (publ) för grundläggande kassaservice m.m.* uppfört ett ramslag på 280 miljoner kronor. För att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet uppförda anslaget 7:5 *Krisberedskap* föreslår regeringen att anslaget 37:3 *Ersättning till Posten AB (publ) för grundläggande kassaservice m.m.* minskas med 25 miljoner kronor. Finansieringen möjliggörs genom den av riksdagen beslutade betaltjänstreformen och den effektivare och mer behovsanpassade resursanvändning inom anslaget som följer av denna reform.

Motionerna

I motion 2007/08:Fi14 av Mona Sahlin m.fl. (s) framhålls att Socialdemokraterna – liksom tidigare – anser att intäkterna från trängselskatten ska gå till investeringar i kollektivtrafik och vägar i Stockholms stad och län; något formellt yrkande framställs dock inte.

Vidare kritiserar motionärerna regeringens förslag om att Vägverkets övriga utökning av anslaget till väghållning genomförs på Banverkets bekostnad; motionärerna kan inte acceptera omfördelningen. De anser att den omfattande klimatutmaningen bl.a. kräver en omflyttning av transporter från väg till järnväg. Banverket behöver alla resurser för att förbättra möjligheterna till fler transporter av gods och människor med tåg. Motionärerna föreslår således – jämfört med regeringens förslag – att anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* minskas med 120 miljoner kronor och anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ökas med 120 miljoner kronor (yrkande 3 delvis).

Även Vänsterpartiet motsätter sig i motion 2007/08:Fi13 av Lars Ohly m.fl. att regeringen minskar anslaget till järnvägar för att finansiera ett ökat anslag till vägar; anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* bör således minskas med 120 miljoner kronor och anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ökas med 120 miljoner kronor (yrkande 1 delvis).

När det herefter gäller kassaservice påminner Vänsterpartiet om att anslaget minskades redan hösten 2007; nu avvisas regeringens förslag om den ytterligare minskningen om 25 miljoner kronor (yrkande 1 delvis).

I motion 2007/08:Fi12 av Maria Wetterstrand m.fl. hävdar Miljöpartiet de gröna att det behövs betydligt mer av klimatsmarta investeringar. Trots utfästelser på klimatområdet fortsätter regeringen att lägga skattepengar på att i stället öka klimatpåverkan, anføres det vidare. Miljöpartiet motsätter sig således den av regeringen föreslagna omdisponeringen; anslaget 36:2 *Väghållning och statsbidrag* bör minskas med 120 miljoner kronor och anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* bör ökas med 120 miljoner kronor jämfört med förslaget i propositionen (yrkande 1 delvis).

Härutöver motsätter sig Miljöpartiet regeringens förslag om 20 miljoner kronor extra för vägar i Stockholmsregionen; enligt motionärernas mening har satsningen sannolikt till syfte att påskynda arbetet med att bygga Förbifart Stockholm. För att minska utsläppen av växthusgaser bör medlen från trängselskatten i stället gå till investeringar i järnvägsburen kollektivtrafik i Stockholmsregionen, anser motionärerna och begär ett tillkännagivande av denna innebörd (yrkande 4).

Trafikutskottets ställningstagande

Trafikutskottet finner regeringens förslag till omfördelningar m.m. väl avvägda. Med anledning av de motionsförslag som väckts vill utskottet särskilt lyfta fram följande frågor.

Omfördelning mellan Vägverket och Banverket m.m.

Med anledning av regeringens förslag till omfördelning av medel mellan Banverket och Vägverket vill utskottet klargöra följande. Genom budgetbetänkandet som utskottet behandlade hösten 2007 tillfördes på regeringens förslag Banverket ökade reala resurser med 330 miljoner kronor. Det motsvarade en ökning med ca 8 % av Banverkets medel för drift och underhåll. Med tanke på det tidigare regeringsunderlagets anslagstilldelning till Banverket, som resulterat i ett omfattande och för såväl resenärer som godskunder besvärande underhållsberg med driftstörningar, var denna resursökning särskilt angelägen.

I samband med årets budgetbeslut förekom en felskrivning så att sifferunderlaget i tabellverket och anslagsberäkningen kom att bli olika med avseende på budgetposten för Banverkets anslag för Banhållning och sek-

torsuppgifter. Det är nu detta som rättas till i regeringens budgetförslag. Detta betyder att den tidigare omnämnda reala medelsförstärkningen till Banverket ligger fast.

Utskottet vill samtidigt erinra om att regeringen för ett år sedan på tilläggsbudget I för budgetåret 2007 tilldelade Banverket en särskild satsning på 125 miljoner kronor, speciellt riktad till Mälardalen för att komma till rätta med de värsta förseningarna i tågtrafiken som den tidigare förda järnvägspolitiken resulterat i.

Vidare förutsätter utskottet att regeringen i den till hösten aviserade propositionen om trafikens infrastruktur presenterar förslag till långsiktiga riktlinjer om medelsramar för underhåll och investeringar i vägar och järnvägar. Dessa medelsramar förväntas, till skillnad mot de som tidigare regeringsunderlag har lagt fram, vara realistiska och därmed på ett ansvarsfullt sätt möjliggöra ett vidmakthållande och en utveckling av vår gemensamma infrastruktur för hållbar tillväxt och regional utveckling i landets olika delar.

I sammanhanget bör också erinras om att regeringen den 15 maj 2008 genom beslut givit Statens institut för kommunikationsanalys (Sika) m.fl. uppdraget att kartlägga potentialen för överflyttning av person- och gods-transporter mellan trafikslag.

Utskottet ställer sig således bakom regeringens förslag till omfördelning av medel mellan Vägverket och Banverket.

Vidare finner utskottet det väl motiverat att intäkterna från trängselskatten används till investeringar i vägnätet i Stockholmsregionen. Även för kollektivtrafiken är ett väl fungerande vägtrafiksystem av strategisk betydelse. Som har framkommit i olika sammanhang genomför Vägverket – tillsammans med Storstockholms Lokaltrafik (SL) en utredning om hur Förbifart Stockholm effektivt kan trafikeras med kollektivtrafik. Även när det gäller förslaget om användningen av intäkterna från trängselskatten ansluter sig trafikutskottet således till regeringens förslag.

Ersättning till Posten AB (publ.) för grundläggande kassaservice m.m.

I likhet med regeringen anser utskottet att det är rimligt att minska ersättningen till Posten med det föreslagna beloppet. Som regeringen anför möjliggörs denna minskning genom den av riksdagen beslutade betaltjänst-reformen och den effektivare och mer behovsanpassade resursanvändning inom anslaget som följer av denna reform.

Utskottets förslag i sammanfattning

Trafikutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om ändrad ram och ändrade anslag för budgetåret 2008 inom utgiftsområde 22 Kommunikationer (yrkande 24 delvis). Motionerna 2007/08:Fi14 (s) yrkande 3 delvis, 2007/08:Fi13 (v) yrkande 1 delvis samt 2007/08:Fi12 (mp) yrkande 1 delvis och yrkande 4 avstyrks följaktligen.

Luftfartsstyrelsen

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att Luftfartsstyrelsen får läggas ned (yrkande 17 [avsnitt 3.2.18]). Som skäl anføres att regeringen har gett en särskild utredare uppdraget att förbereda och genomföra bildandet av en trafikinspektionsorganisation, Transportstyrelsen. I budgetpropositionen för år 2008 beskrev regeringen utgångspunkten för inrättandet av denna myndighet.

Utredarens arbete genomförs i två etapper. Den första etappen har redovisats i ett delbetänkande vari bl.a. föreslås att Luftfartsstyrelsen läggs ned och att verksamheten överförs till den nya myndigheten. Regeringens bedömning är att den nya myndigheten bör inrättas den 1 januari 2009. Efter remittering av delbetänkandet avser regeringen att fatta beslut om tilläggsdirektiv till Transportstyrelseutredningen under våren 2008, vilket omvandlar utredningen till en organisationskommitté. Inrättandet av Luftfartsstyrelsen är beslutat av riksdagen. För att möjliggöra bildandet av den nya myndigheten redan den 1 januari 2009 behöver riksdagen därför godkänna att Luftfartsstyrelsen får läggas ned vid bildandet av den nya myndigheten.

Motionen

I motion 2007/08:Fi12 av Mona Sahlin m.fl. (s) begärs att riksdagen avslår regeringens förslag att Luftfartsstyrelsen får läggas ned (yrkande 2).

Trafikutskottets ställningstagande

Inledningsvis vill trafikutskottet påminna om att riksdagen hösten 2004 antog vissa lagförslag med anledning av att dåvarande Luftfartsverket delades upp i två myndigheter, Luftfartsverket och Luftfartsstyrelsen (prop. 2004/05:10, bet. 2004/05:TU5, rskr. 2004/05:40). Samma höst gjorde riksdagen ett tillkännagivande av innebörden att regeringen skulle undersöka hur en ny myndighet för trafikinspektion skulle organiseras; denna nya myndighet förutsattes ersätta inspektionerna för sjöfarten, väg-, järnvägs- och flygtrafiken. Avsikten var att trafikinspektionsverksamheten skulle bli självständigare och att resurserna skulle kunna utnyttjas bättre. (bet. 2004/05:TU4, rskr. 2004/05:64).

I sammanhanget kan utskottet hänvisa till regeringens beslut den 29 april 2008 om att en ny myndighet, Transportstyrelsen, ska inrättas den 1 januari 2009. Det samtidigt beslutade tilläggsdirektivet till Transportstyrelseutredningen innebär att utredningen övergår till en operativ organisationskommitté som ska förbereda inrättandet av den nya myndigheten. Till Transportstyrelsen förs verksamheten vid Luftfartsstyrelsen respektive Järnvägsstyrelsen i sin helhet, delar av Sjöfartsverket (Sjöfartsinspektionen, Sjöfartsregistret och kustfartstillståndsfrågor) och Vägverket (Vägrafikin-

spektionen, Trafikregistret och tillsyn). Även viss verksamhet vid Banverket, Boverket och Tullverket förs över till Transportstyrelsen. Den 1 januari 2010 överflyttas också länsstyrelsernas uppgifter inom körkorts- och yrkestrafikområdena.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag i yrkande 17 (avsnitt 3.2.18) om att Luftfartsstyrelsen får läggas ned; härigenom avstyrks förslaget i motion 2007/08:Fi12 (s) yrkande 2.

Stockholm den 20 maj 2008

På trafikutskottets vägnar

Ibrahim Baylan

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ibrahim Baylan (s), Jan-Evert Rådström (m), Ulla Löfgren (m), Christina Axelsson (s), Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Claes-Göran Brandin (s), Eliza Roszkowska Öberg (m), Marie Nordén (s), Annelie Enochson (kd), Sten Bergheden (m), Peter Pedersen (v), Pia Nilsson (s), Karin Svensson Smith (mp), Mahmood Fahmi (m), Désirée Liljevall (s), Christer Winbäck (fp) och Irene Oskarsson (kd).

Avvikande meningar

1. Omfördelning mellan Vägverket och Banverket, m.m. (s, v, mp)

Ibrahim Baylan (s), Christina Axelsson (s), Claes-Göran Brandin (s), Marie Nordén (s), Peter Pedersen (v), Pia Nilsson (s), Karin Svensson Smith (mp) och Désirée Liljevall (s) anför:

För en framtidsinriktad och konkurrenskraftig järnvägstrafik krävs såväl ett tillfredställande banunderhåll som offensiva investeringar i ökad kapacitet och förbättrad standard på järnvägsområdet. Med tanke på det resursbehov som Banverket lyft fram för att trygga järnvägsnätet i landet får därför regeringens förslag att dra in 120 miljoner kronor, innan ens halva budgetåret förflutit, betraktas som både utmanande och verklighetsfrämmande. Med tanke på vad medlen avses omföras till, nämligen vägområdet, uppstår dock viss logik till vad ledande företrädare för regeringen i olika sammanhang uttalat om dels angelägenheten av att lägga en större medelsandel på vägområdet på bekostnad av järnvägsområdet, dels nedgörande kritik mot klimatberedningens förslag till omfattande järnvägssatsningar.

Enligt vår mening leder denna transportpolitik fel. För en ansvarsfull politik krävs att miljövänliga transportslag som järnvägen inte drabbas av minskade anslag. Järnvägen behöver alltså mer medel, inte mindre, som regeringen förordar. Finansutskottet bör därför avstyrka den förordade omfördelningen av medel mellan Banverket och Vägverket.

Vi vill vidare starkt betona vikten av att intäkterna från trängselskatten används till att finansiera kollektivtrafiken i Stockholms stad och län. Det är angeläget att arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser – inte minst från den omfattande trafiken i Stockholmsregionen – drivs vidare. Ett sätt att åstadkomma detta är att satsa på utbyggnad av kollektivtrafiken, särskilt spårbunden sådan.

Mot bakgrund av vad vi nu har anfört tillstyrks motionerna 2007/08:Fi14 (s), 2007/08:Fi13 (v) och 2007/08:Fi12 (mp) i här berörda delar.

2. Ersättning till Posten AB (publ.) för grundläggande kassaservice m.m. (v)

Peter Pedersen (v) anför:

När det gäller den del av regeringens förslag som avser ersättning till Posten AB för grundläggande kassaservice m.m. vill Vänsterpartiet påminna om att anslaget minskades redan i samband med behandlingen av regeringens budgetproposition hösten 2007, nämligen med 120 miljoner kronor. Nu vill regeringen minska anslaget med ytterligare 25 miljoner kronor för innevarande budgetår. Som vi anförde i höstas i Vänsterpartiets reservation (bet. 2007/08:TU1) anser vi att bankerna måste ta ett större

ansvar. I stor utsträckning är det kvinnor som arbetar inom kassaservice, och de har fått se sina heltidstjänster omvandlas till halvtidstjänster. Detta ger dem i sin tur ett sämre utgångsläge inför eventuell arbetslöshet och när de går i pension. Det är angeläget att staten – som ägare såväl som arbetsgivare – genomför en omstrukturering och eventuell avveckling på ett ansvarsfullt sätt gentemot personalen. Mot den nu angivna bakgrunden motsätter vi oss även den ytterligare minskning av anslaget som regeringen har föreslagit i tilläggsbudgeten.

Med hänvisning till det sagda tillstyrks motion 2007/08:Fi13 (v) i nu aktuell del.

3. Luftfartsstyrelsen (s)

Ibrahim Baylan (s), Christina Axelsson (s), Claes-Göran Brandin (s), Marie Nordén (s), Pia Nilsson (s) och Désirée Liljevall (s) anför:

Enligt vår mening har frågan om omorganisationen av trafikverken drivits långt utöver det som var den ursprungliga avsikten när riksdagen gjorde sitt tillkännagivande. Vid detta tillfälle, hösten 2004, anförde Socialdemokraterna att tillsyn – eller inspektion – är en oundgänglig del av statsmakternas styrning. Genom tillsyn kan man garantera att den lagstiftning och den politik som riksdag och regering har beslutat om också verkligen tillämpas på avsett sätt. Särskilt sådan inspektionsverksamhet som går ut på att rädda liv är i högsta grad angelägen. Detta är fallet inte minst inom transportsektorn.

Det bör samtidigt framhållas att inspektionsverksamheten inom transportsektorn genom åren har genomgått omfattande förändringar i riktning mot ökad eller total självständighet. Vi anser att det finns skäl till ytterligare utveckling av denna verksamhet. Det är emellertid vår uppfattning att den inriktning som regeringen nu anger när det gäller den nya myndighet som förutsätts ska inrättas vid årsskiftet 2008/09 bör bli föremål för ett mer ingående beredningsarbete.

Vi anser att utredningsarbetet hittills har bedrivits utan den eftertanke som Socialdemokraterna särskilt betonat vikten av och detta redan hösten 2004. Inte heller har oppositionen i tillräcklig omfattning beretts möjligheter till inflytande i processen. En bred samsyn är avgörande för att förtroendet för en ny sådan myndighet i sig – och transportpolitiken i stort – ska kunna upprätthållas och utvecklas. Mot bakgrund av vad vi nu har anfört avstyrker vi regeringens förslag och tillstyrker förslaget i motion 2007/08:Fi14 (s) i berört avseende.